

Så kunne jeg godt have lyst til lige kort at komme lidt ind på, hvad landmanden mon selv mener. Mon ikke hans hverdag i en stor industrialiseret besætning, hvor han er udsat for en masse støv og støj og stress, en gang imellem kan få ham til at spørge, om dette var, hvad han ønskede med at blive landmand, hvortil kommer problemerne med regnskaber og gødningsplanlægning osv., osv.

Endelig kan man også godt stille spørgsmålet, om ikke netop det moderne samfund har behov for landbrugskulturen, sådan som vi kendte den for årtier siden med mange flere mindre, overskuelige bedrifter, omkring hvilke hele småbyer voksede op med en brugs og et forsamlingshus, og ikke de mange store og dyre fabrikkeshaller, som har ryddet vore småbyer for beboere og kulturliv.

De mange fritids- og bylandmænd viser dog, at der er et behov, også hos moderne mennesker, for tæt kontakt til landbolivet, og det er ingen naturlov, at det skal gå tilbage med antallet af bedrifter.

Dertil kommer også i høj grad det turistnærsige aspekt. Men igen: Fælles- og andelsdrift forudsætter altså ikke statens indblanding, så jeg skal meddele, at CD ikke kan stemme for Enhedslistens beslutningsforslag.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det var helt rart at høre De Radikales ordfører. Det er jo netop ikke med forbillede i Øst, det er faktisk med forbillede i Danmark, at vi snakker jordrentebrug, og det er også med forbillede i det oprindelige Radikale Venstres politik og også i Retsforbundets politik på det område her.

Det er i hvert fald et af elementerne i det. Det andet element i det, er det, som hr. Jørn Jespersen fra SF påpeger, nemlig andelstanken, som vi også kombinerer med det, der lå i Gustav Wied-rapporten i sin tid fra Landbrugsministeriet. Her pegede man netop også på, at et jordrentebrug havde nogle fordele.

Til Det Radikale Venstre kan jeg sige, at det jo ikke er et antikveret princip. Faktisk er hollandsk jordbrug i dag domineret af jordrentebrug, og det kan ikke siges at være noget tilbagestående jordbrug. Men det, der er vores motivering for at gøre det i dag, er, at hvis ikke vi gør det, hvordan skal man så komme ud af den gældsbyrde, man er i inden for dansk landbrug i dag? Al hektarstøtte kapitaliserer sig i højere jordpriser, og den eneste måde at komme ud af det på, er ved at sige, at jorden i princippet på lang sigt er samfundseje.

Nu er det jo ikke det, vi foreslår i dag i vores beslutningsforslag. Det, vi foreslår, er, at der bliver åbnet op for, at der laves forsøg med det. Til landbrugsministeren kan jeg sige, at det jo ikke er en ren udgift. Det er det i opstarten, men jordrenten kommer jo ind, og den er med til at dække udgiften på et tidspunkt. Men det, der sker, er, at man går ind og standser himmelflugten i jordpriserne.

Derfor kan jeg ikke forstå, at man er så afvisende over for det.

Til CD kan jeg sige, at jeg har fået et brev fra Landsforeningen af Økologiske Jordbrugere, som jo repræsenterer netop de økologiske jordbrugere, og de siger i det brev: »Jordrentebrug og fællesdrift på andelsbasis. Vi mener, man skal støtte forskellige ejerformer i landbruget, og herunder kunne man udmærket lave forsøg med jordrentebrug.«

Det vil altså sige, at der også blandt jordbrugere er en interesse for at forsøge det, og det ville jo netop for alvor være en mulighed for yngre jordbrugere for at starte op, fordi de så ikke skal starte med en gæld og overtage den fra et generationsskifte. Derfor peger vi på, at man kan lave det; vi peger på det ved almindeligt ejerskifte, og vi peger også på, at hvis en jordbruger ønsker at lægge om til økologisk drift, så skulle det også være et tilbud. Der ligger altså ikke nogen tvang i det. Efter min opfattelse er det vigtigt at indvinde nogle erfaringer fra andre ejerformer og andre finansieringsformer, for inden for en overskuelig årrække kommer vi i denne sag til at diskutere en omfattende offentlig gældssanering af dansk landbrug, og dér er det vigtigt, at man ikke laver det på en sådan måde, at det bare betyder endnu højere jordpriser gennem en hektarstøtteordning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.